Foniatrian avohoito 22.1.2024

Ohje alle 16-vuotiaan vammaistukihakemuksen täyttämiseen (EV 258)

Lapsi voi saada vammaistukea, jos hän tarvitsee vammansa tai sairautensa vuoksi säännöllistä hoitoa, huolenpitoa ja kuntoutusta. Hoidon ja huolenpidon täytyy kestää vähintään 6 kk sekä siitä tulee aiheutua tavanomaista suurempaa rasitusta ja sidonnaisuutta perheelle. Sairauden tai vamman diagnoosi ei yksin ratkaise lapsen oikeutta vammaistukeen.

Rasituksena voivat olla konkreettiset toimenpiteet ja ylimääräinen työ ja vaiva, joita sairaan tai vammaisen lapsen hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuu. Tavanomaista suurempi hoidon ja huolenpidon tarve voi aiheutua myös siitä, että lapsi tarvitsee ikäistään enemmän apua, ohjausta ja valvontaa esim. päivittäisissä toiminnoissa, koulutehtävissä, lääkityksen ja ruokavalion noudattamisessa.

Sidonnaisuudella tarkoitetaan sitä, että sairaan tai vammaisen lapsen hoito, huolenpito ja kuntoutus sitovat ajallisesti hoidosta huolehtivia henkilöitä tai rajoittavat heidän elämäänsä enemmän kuin vastaavan ikäisen terveen lapsen hoidosta huolehtiminen.

Alle 16-vuotiaan vammaistuki on porrastettu kolmeen tasoon lapsen tavanomaista suuremman hoidon, huolenpidon ja kuntoutuksen tarpeen mukaan.

Lapsen kokonaistilanne otetaan aina huomioon, kun tuen taso määritellään. **Perusvammaistuen** myöntäessään Kela arvioi lapsen vammasta tai sairaudesta aiheutuvan hoidontarpeen vähintään viikoittaiseksi. **Korotettua vammaistukea** voi saada, jos vammasta tai sairaudesta aiheutuva hoidontarve on vaativaa tai päivittäin aikaa vievää. **Ylintä vammaistukea** voi saada, jos vammasta tai sairaudesta aiheutuva hoito on ympärivuorokautista. Katso tarkemmin www.kela.fi/vammaistuki-lapselle-maara-ja-maksaminen.

Ohjeita hakemuksen täyttämiseen

1. Lapsen tiedot

2. Lapsen sairaudet, vammat ja niiden hoito

Minkä sairauden tai vamman vuoksi haet lapselle vammaistukea? Kirjoita tähän kaikki tiedossa olevat diagnoosit (esim. monimuotoiset/laaja-alaiset kehityshäiriöt, kehitysviiveet + muut sairaudet kuten infektiokierre, ruoka-aineallergiat, atooppinen iho, kuulovamma, karsastus, astma jne.).

Milloin lapsen hoidon tarve on alkanut tai lisääntynyt? Kirjoita milloin huoli lapsen oireilusta on alkanut ja milloin lapsi on ohjautunut esim. tutkimuksiin terveyskeskukseen, puheterapeutille, fysioterapeutille tai OYS:aan.

Käykö lapsi säännöllisesti lääkärissä? Jos esim. tutkimuskäynnit ovat meneillään tai vuoden kuluttua on seurantakäynti OYS:ssa → kyllä, kirjoita tyhjään tilaan esim. OYS/ foniatrian yksikkö ja arvio tutkimuskäyntien määrästä tai seurantakäyntikohtaan esim. 1-3 kertaa vuodessa. Kirjoita myös muut säännölliset kontrollit tähän, esim. terveyskeskuksessa tai OYS:ssa.

Missä ja milloin lapsella on seuraava lääkärissä käynti? Jos seuraava käynti on tulossa OYS:aan → kirjoita OYS, foniatrian poliklinikka/yksikkö ja kk/vuosi. Kirjaa tähän myös muut tiedossa olevat käynnit OYS:ssa (esim. korva-/silmäpoliklinikalla) tai terveyskeskuksessa.

Onko jompikumpi vanhemmista joutunut tekemään työaikajärjestelyitä lapsen sairauden vuoksi? Mainitse esim. työaikajärjestelyt tutkimusten/tutkimusjakson tai terapiakäyntien vuoksi, palkallisten tai pal-

kattomien vapaiden ottaminen, työpäivien siirrot. Kerro, jos olet kotihoidontuella ollessasi joutunut palkkaamaan muille lapsille hoitajan kotiin, jotta pääset yhden lapsen kanssa sairaalaan tutkimuksiin/hoitoon. Kerro, jos olet jäänyt kotihoidontuelle lapsen sairauden vuoksi.

3. Lapsen avun ja huolenpidon tarve

a) Tarvitseeko lapsi apua tai valvontaa liikkumisessa? Kuvaile millaista aikuisen apua tai tukea lapsi tarvitsee liikkumisessa esim. vilkkauden, kömpelyyden, karkailun, säntäilyn, vähäisen vaarantajun vuoksi. Kuvaile kuinka paljon lapsi tarvitsee apua ja valvontaa (jatkuvaa tai satunnaista). Kuvaile millaisia vaaratilanteita lapselle aiheutuu? Kuvaile miten aikuista tarvitaan kuljettamisessa, jotta kavereiden luona käynti onnistuu. Tarvitseeko enemmän valvontaa silloin kun mahdollista kuulokojetta ei voida käyttää (esim. jotkin leikki-ja ulkoilutilanteet jne). Tässä kohdassa voit mainita myös hieno-ja karkeamotoriikan haasteet.

b) Tarvitseeko lapsi apua tai ohjausta päivittäisissä toiminnoissa? esim. ruokailussa, pukeutumisessa, peseytymisessä tai WC-käynneissä? Kuvaile yksityiskohtaisesti kunkin haasteen kohdalla millaista apua tai ohjausta lapsi tarvitsee (kotona, päivähoidossa/esikoulussa/koulussa, vapaa-ajalla/ harrastuksissa) sekä apuun käytetty aika. Tarvitseeko lapsi esim. jatkuvaa ohjausta, lyhyitä selkeitä ohjeita, ohjeiden toistamista tai pilkkomista osiin, kuvaohjausta ko. toiminnoissa, tukea keskittymiseen, konkreettista apua ja vieressä istumista jne.

- Kuvaile **ruokailuun liittyvät haasteet:** vaikeus pysyä ruokapöydässä ja keskittyä syömiseen, valikoivuus ruoan suhteen, ruoka-aineallergiat, hidas syöminen, muistuttaminen syömisestä, avuntarve ruokailussa, syömisen sotkuisuus (syöttäminen).
- Kuvaile **nukkumiseen liittyvät haasteet:** nukahtamisen vaikeudet, levottomuus nukkumaanmenotilanteissa, ei uskalla nukahtaa tai nukkua omassa sängyssä/huoneessa, heräily kesken unien, yölliset kauhukohtaukset, kaikki erityisjärjestelyt nukkumista varten (esim. painopeitto) ym.
- Kuvaile **pukeutumiseen liittyvät haasteet:** vaatteisiin liittyvät aistiyliherkkyydet ja löytyykö sopivia ostovaatteita, pukeutumisjärjestyksen hahmottamisen vaikeus ja avuntarve vaatteiden päälle pukemisessa ja riisumisessa, keskittyminen pukeutumiseen, pukeutumisen kesto, säänmukainen pukeutuminen, tarvittavat apuvälineet pukeutumisessa.
- Kuvaile **peseytymiseen liittyvät haasteet:** aistiyliherkkyydet kuten veden lämpötila ja käytettävät pesuaineet, hiusten ja hampaiden pesu, keskittyminen peseytymistilanteessa, saadaanko lapsi helposti pois peseytymistilanteesta vai jumiutuuko siihen, tuleeko vaaratilanteita. - Kuvaile **wc-käynteihin liittyvät haasteet:** päivä- ja/tai yökasteluun ja tuhrimiseen liittyvät ongelmat, tarpeen tunnistaminen, pyyhkiminen, keskittyminen ja aikuisen mukana olon tarve wc-tilanteessa, pidentynyt vaippojen tarve ja määrä, lisääntynyt vaatteiden kulutus ja pesu, oirepäiväkirjan pito (esim. kastelupäiväkirja).
- Kuvaile **siirtymätilanteiden sujumiseen liittyvät haasteet** kotona, päivähoidossa, esikoulussa, koulussa ja vapaa-ajalla. Esim. lähtötilanteet eri paikoissa, ovatko aikaa vieviä, täytyykö ennakoida?
- Kuvaile **jumitilanteet, hahmottamisen vaikeudet, toiminnanohjailun tarve** ym.

c) Tarvitseeko lapsi apua näkemisessä, kuulemisessa tai puhumisessa? Millaisia haasteita puheen-ja kielenkehityksessä on? Onko puhe esim. niukkaa ja epäselvää? Tarvitseeko apua kertomiseen? Kuvaile lapsen käytössä olevat tukiviittomat, kuvat, kuvapäiväkirja tai päiväjärjestys. Tarvitseeko lapsi ymmärtääkseen ohjeiden toistamista, pilkkomista osiin, pitääkö lasta pysäyttää kuuntelemaan ja pitääkö käyttää tarkentavia kysymyksiä? Onko lapsella käytössä silmälasit ja suostuuko hän pitämään niitä päässä? Tarvitaanko kuulokojetta ja pitääkö sen pesuista, huolloista ja paikoillaan pysymisestä huolehtia esim. päivittäin? Jos käytössä on sisäkorvaistute, voi mainita esim. päivittäisen tarkistuksen sekä auttamisen ja valvomisen silloin, kun ulkoinen osa ei ole käytössä.

d) Tarvitseeko lapsi apua sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, esimerkiksi itsensä ilmaisemisessa, leikeissä, suhteissa muihin lapsiin tai aikuisiin? Kuvaile yksityiskohtaisesti ja alla olevien kysymysten avulla, miten lapsi ilmaisee itseään, millaista apua ja ohjausta lapsi tarvitsee vuorovaikutustaidoissa, tunnesäätelyssä, itsensä ilmaisemisessa ja leikkitaidoissa.

- Ymmärretäänkö lapsi ja hänen käytöksensä väärin, ymmärtävätkö vieraammat ihmiset lapsen puhetta, joutuvatko vanhemmat/sisarukset tulkkaamaan puhetta? Käyttääkö ilmaisun tukena eleitä, ilmeitä, asioiden luo viemistä, näyttämistä?
- Haittaako lapsen niukka tai epäselvä puhe kavereiden saamista tai yhteisleikkejä toisten lasten kanssa. Miten lapsi reagoi kun ei tule ymmärretyksi, turhautuuko tai pahoittaako mielensä tai suuttuuko?
- Kykeneekö lapsi olemaan kavereiden luona ikätasoisesti, tarvitaanko aikuinen mukaan?
- Leikkiikö lapsi mieluiten yksin, tarkkaileeko/häiritseekö/sekoittaako muiden leikkejä, pitääkö valvoa tai rohkaista leikissä, tuleeko herkästi ristiriitatilanteita, onko leikki lyhytkestoista, tarvitseeko aikuista leikin aloittamiseen?
- Tukeutuuko lapsi herkästi vuorovaikutustilanteissa aikuisiin, tarvitseeko paljon rohkaisua?
- Millainen on lapsen tunteiden säätelykyky ja lapsen pettymyksen sietokyky? Onko lapsen käytös aggressiivista, jumittavaa tai impulsiivista? Joudutaanko lapsen vuorovaikutustilanteita toistuvasti rauhoittamaan?
- Onko lapsella itsensä tai toisten vahingoittamista, vuorovaikutuksesta vetäytymistä? Kuinka paljon lapsi tarvitsee aikuisen varuillaanoloa tai valvontaa arkipäivän toiminnoissa? Joudutaanko vuorovaikutustilanteita rauhoittamaan toistuvasti tai ovatko ne aikaa vieviä?

e) Tarvitseeko lapsi apua sairauden hoidossa, esim. lääkkeiden ottamisessa tai verensokerin mittaamisessa? Kirjaa kaikki lääkitykset ja lääkkeiden ottamiseen liittyvät haasteet. Apuvälineiden käyttö esim. erilaiset tuet ja lastat, silmän peittohoidosta huolehtiminen. Onko esim. atooppisen ihon rasvaamista? astmaa ja kuinka usein lääkittävä? Onko käytössä oraalimotorista laitehoitoa ja huolehditaanko tästä päivittäin, kuinka monta kertaa per päivä?

f) Tarvitseeko lapsi apua, ohjausta tai valvontaa jossain muussa asiassa? Esimerkiksi aistiyliherkkyydet ja niiden vaikutus (esim. meluisat paikat), läksyjen tekeminen (keskittyminen, paljonko vie aikaa), ajan hahmottamiseen sekä ohjeiden ymmärtämiseen liittyvät haasteet. Asiointi lapsen kanssa kodin ulkopuolella esim. kauppareissut, kylässä käynnit miten onnistuvat vai joudutaanko ko. tilanteita välttämään.

4. Lapsen päivähoito: Täytä kohta sen mukaan, missä lapsi on päivisin hoidossa. Jos lapsi on vielä kotihoidossa, mutta päivähoitopaikkaa on tarkoitus hakea, voit mainita tämän. Tarvittavia erityisjärjestelyitä tai tukitoimia voivat olla esim. kuvat, viittomat, kuvapäiväkirja, henkilökohtainen avustaja tai ryhmäavustajan tuki, varhaiserityisopettajan/kuntoutusohjaajan mukanaolo, tehostettu/erityinen tuki ym.

Perustuuko lapsen päivähoito lääkärin lausuntoon? Jos lapsen kuntoutussuunnitelmassa on suositeltu päivähoitoa, laita rasti kohtaan **Kyllä**. Mainitse vielä erikseen, että suositeltu OYS:sta.

5. Lapsen koulunkäynti: Täytä kohta, kun lapsi käy koulua.

Tarvitseeko lapsi koulussa tai koulumatkalla erityisjärjestelyjä tai tukitoimia? Esim. kuvatuki, tukiopetus, erityisopetus, opiskelu pienluokassa tai erityiskoulussa, henkilökohtainen opetussuunnitelma (yleinen, tehostettu tai erityinen tuki), henkilökohtainen ohjaaja, lyhennetyt koulupäivät, saattaja koulumatkoille tai taksikyyditys.

6. Kuntoutus: Rastita kuntoutus, jota lapselle haetaan.

Teettekö kotona lapsen kanssa liikkumista, puhetta, vuorovaikutusta tai muuta toimintaa tukevia harjoituksia? Esim. kuvat tai viittomat, puheterapeutin/toimintaterapeutin/fysioterapeutin antamat harjoitukset, tunnesäätely- ja vuorovaikutustaitojen harjoitukset vanhemman ohjaamana. Mainitse tarvittaessa kirjojen katseleminen yhdessä ja näistä keskustelu, käsitteiden harjoittelu, puheen mallintaminen, suujumppa. Omatoimisuustaitojen harjoittelu päivittäisessä arjessa. Kerro mitä harjoituksia ja kuinka usein lapsen kanssa tehdään kotona.
Kuljettaako lapsen hoidosta huolehtiva henkilö lasta kuntoutukseen? Jos lasta kuljetetaan terapiaan, laita rasti kohtaan **Kyllä**. Mainitse, kuinka monta kertaa viikossa ja kuinka kauan yhdensuuntainen matka kestää.

7. Kustannukset: Ilmoita vain lapsen sairaudesta tai vammasta aiheutuneet kustannukset, joihin lapsi ei saa korvausta Kelasta tai muualta (esim. vakuutusyhtiöstä).

Esim. OYS:n potilasmaksut vuositasolla, kasteluun ja tuhrimiseen liittyvät ylimääräiset kustannukset (vaipat, pyykinpesu sekä vaatteiden ja vuodevaatteiden uusiminen). Aggressiivisen ja impulsiivisen käytöksen seurauksena rikkoontuneet vaatteet ja tavarat (pelit, lelut, elektroniikka yms). Mainitse mahdolliset kotipalvelumaksut. Mainitse myös lapsen käytössä olevat kehittävät kirjat, pelit, kuvien ym. tekoon tarvittavat välineet (tulostin, värikasetit, paperit, laminointilaite jne.). Mainitse matkakulut, jos ne jäävät alle Kelan korvattavuuden rajan.

8. Muualta maksettavat korvaukset: Täytä lapsen tilanteen mukaan.

9. Hakijan tiedot: Lapsen vanhemman/huoltajan/oheishuoltajan/perhehoitajan tiedot.

10. Tilinumero: Vanhemman/huoltajan tilinumero.

11. Liitteet: Liitteeksi C-lausunto ja/tai lääkärin tekemä kuntoutussuunnitelma (poliklinikkakäynnin teksti). Lisää mukaan myös OYS:n puhe-, fysio- ja/tai toimintaterapeutin yhteenvedot, psykologin lausunto. Jos lapsella on myös muita sairauksia, laita näistä liitteeksi esim. poliklinikkatekstejä/epikriisejä/hoitopalautteita. Liitteeksi voi laittaa myös esim. päiväkodin palautteen. Mainitse liitteet nimeltä ja laita myös liitteen päiväys. Jos haluatte hakea vammaistukea takautuvasti, liitteeksi voi laittaa mukaan myös esim. hoitavan puheterapeutin käyntiyhteenvedon.

12. Lisätietoja: Jos haet tukea takautuvasti, voit mainita tässä esim. että ”Haetaan tukea takautuvasti puolelta vuodelta” ja perustella asiaa lapsen avun, ohjauksen ja valvonnan tarpeella sekä rasituksella/sidonnaisuudella hoitoon tai huolenpitoon liittyen. Voi mainita esim. viikoittainen kuljetus terveyskeskuksen puheterapiaa sekä viikoittaiset puheterapeutin antamat harjoitukset. Tässä voit myös mainita esim. asiat, jotka eivät mahdu kohtaan 3. Tarvittaessa voit kuvata tilannetta myös erillisellä vapaamuotoisella liitteellä.

13. Allekirjoitus: Lapsen huoltaja allekirjoittaa lomakkeen.

Muuta

Toispuoleinen tai lieväasteinen kuulovika ei yksinään aiheuta vammaistukeen oikeuttavaa rasitusta ja sidonnaisuutta.

Kelan internet-sivuilta (www.kela.fi) löytyy alle 16-vuotiaan vammaistukilomake EV 258 sekä lisätietoa alle 16-vuotiaan vammaistuesta. Täytetty paperinen lomake postitetaan osoitteeseen **Kela, PL 10, 00056 KELA** tai se toimitetaan Kelan paikallistoimistoon. Voit tehdä hakemuksen myös sähköisesti jommankumman huoltajan OmaKelan kautta. Hakemus täytyy olla pdf-muodossa. Täytetty hakemus kannattaa tallentaa itselle. Lisätietoa osoitteesta www.kela.fi/vammaistuki-lapselle-nain-haet

Myös täytetystä paperihakemuksesta kannattaa ottaa kopio itselle. Sitä voi hyödyntää, jos vammaistukea haetaan seuraavan kerran 1-2 vuoden kuluttua.

Jos haluat varata Kelaan erillisen soittoajan hakemusasioiden läpikäymiseksi, voit olla tarvittaessa yhteydessä KELA:n kuntoutuksen ja vammaistukien palvelunumeroon 020 692 205.

Soitto-/käyntiajan Kelalle voi varata myös sähköisesti www.kela.fi/varaa-aika →Tarvitset ajanvarausta varten suomalaisen henkilötunnuksen sekä puhelinnumeron.